

Martin Aranburu Artano

*Andoain,
Gipuzkoa
(1926)*

Aurkibidea

Biografia

Buruntza auzoko Etxeberri
Buruntza baserrian jaio zen
zazpi senideko familia
batean. Aita bertakoa zuen
eta ama Sorabillakoa.
Hamabost urte zituela,
Labordenean hasi zen lanean;
eta, hura itxi zen arte, bertan
aritu zen. Gero Latz sortu eta
bertan erretiratu zen.
Emaztea Alkizakoa du eta
Andoainen bizi izan dira
ezkonduz geroztik ere.

Zintak

AND-072

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2010-12-10
- **Iraupena:** 100 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider

Pasarteak

1. 2 anai-arreba oso txikiak zirela hil ziren

- **Erref:** AND-072/002
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:02:32. **Bukatu:** 00:03:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

7 senide izan ziren, baina 5 hazi ziren. Arreba bat 2 urte eta erdirekin hil zen, gurdiak behean harrapatuta. Beste anaia aingeru hil zen.

2. Buruntzako lur buztintsua eta etxeko karea

- **Erref:** AND-072/007
- **Iraupena:** 0:04:00. **Hasi:** 00:09:28. **Bukatu:** 00:13:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Karobiak eta elurzuloak
- Baserria » Baserriko lanak » Baratzeta eta soroa

Laburpena:

Lehen, beraien etxean bi karobi zeuden. Lortutako karea lurrarentzat oso ona izaten omen da, mesede egiten omen dio. Buruntzako bailara buztintsua da, lur gogorra. Lurra zer tresnarekin lantzen zuten azaltzen du.

3. Gerra osteko errazionamenduaren astindua

- **Erref:** AND-072/009
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:14:28. **Bukatu:** 00:16:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

Gerra ostean, baserriko jeneroa alondegian entregatu eman behar izaten zuten. Hori astindu ederra izan ohi zen beraientzat. Inguruko errotak itxita egon ziren garai hartan, eta ezkutuan joan behar izaten zuten Itsasondoraino.

4. Gerra hasi, eta beraiek Kale Txikira

- **Erref:** AND-072/012
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:17:44. **Bukatu:** 00:20:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Gerra hasi zeneko oroitzapenak gogoan ditu. Etxetik alde egin zuten, eta Kale Txikira jaistea erabaki zuten. Garai hartan, ez zekiten askorik gerrako bandoei buruz.

5. Gerrako tiroekin gertatutako eskapadak

- **Erref:** AND-072/013
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 00:20:01. **Bukatu:** 00:21:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Buruntzatik Kale Txikira tiro egiten zuten gorriek. Orduko eskapada batzuk azaltzen ditu.

6. Beraiek Kaletxikin, eta ganadua baserrian

- **Erref:** AND-072/014
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:21:05. **Bukatu:** 00:22:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

<p>Gerra garaian, Kaletxikin egon ziren, eta beraien ganadua zaintzeko nola moldatu ziren azaltzen du.</p>

7. Gerran, familia Andoainen sakabanatuta

- **Erref:** AND-072/016
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:24:36. **Bukatu:** 00:26:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » lhes egin beharra

Laburpena:

Gerra garaian, hiru etxe desberdinetan banatu zen beraien familia. Noren etxeetan egon ziren azaltzen du. Frontea nondik nora mugitu zen.

8. Gurdi azpian bonbetatik babesteko

- **Erref:** AND-072/018
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:27:47. **Bukatu:** 00:29:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerran, behin, hegazkin batek hiru bonba bota zituen; beraiek gurdiaren azpian "babestu" ziren. Beraien baserrian, bi kanoikada sartu ziren.

9. Ukuiluan babestu baino, hobe kanpoan etzan

- **Erref:** AND-072/020
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:30:09. **Bukatu:** 00:31:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerrako erasoetatik babesteko, ukuiluan ezkutatzen ziren, nahiz eta hobe izango zen kanpoan etzanda jarri.

10. Gerrako kanpai tristeak

- **Erref:** AND-072/021
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:31:19. **Bukatu:** 00:32:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kanpaiak

Laburpena:

Gerran, erasoak zirenean, elizako kanpaiak jotzen zituzten. Kanpai tristeak dira haiek.

11. Ezkongabe gelditzeko arrazoi batzuk

- **Erref:** AND-072/029
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 00:45:31. **Bukatu:** 00:47:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkongabeak

Laburpena:

Lehen, mutilzaharrei burla egiten zitzaien. Ezkongabe gelditzearen arrazoiei buruz hitz egiten du.

12. Lakunzara bidean, lastargia itzali

- **Erref:** AND-072/031
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:49:25. **Bukatu:** 00:51:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Martinen aitonari buruzko kontuak: Zaldibiatik Lakunzara ezkontza batera zihoala, bidean, gauez, lastargia itzali zitzaion, eta komeriak izan zituen helmugara iristeko. Lastargiak nolakoak izaten ziren azaltzen du.

13. Gabonetako kantu-eskea

- **Erref:** AND-072/033
- **Iraupena:** 0:02:49. **Hasi:** 00:51:31. **Bukatu:** 00:54:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak

Laburpena:

<p>Gabonetan, etxez etxe joaten ziren kantuan, diru eske. Urte batean, bederatzi ogerleko bildu zituen bakoitzak. Orduko ibilbidea nondik nora egiten zuten aipatzen du. Goizean goiz, mezara joaten ziren, nahitaez.</p>

14. Aitona zen etxeko "irratia"

- **Erref:** AND-072/036
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 00:57:42. **Bukatu:** 00:59:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Kultur transmisioa

Laburpena:

Etxean, aitona aritzen zen kontu-kontari; bera izaten zen etxeko "irratia". Aitona Afrikan ibilia zen soldadu; eta, gaztetan, artzain.

15. Labordeko lan-baldintzak

- **Erref:** AND-072/039
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 01:07:23. **Bukatu:** 01:09:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Tolosaldeko lantegiak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

Laborden lanean hasi zenean, zer lan-baldintza izaten zituen azaltzen du.

16. Diruari ondo begiratu behar zitzaioneko garaia

- **Erref:** AND-072/041
- **Iraupena:** 0:03:12. **Hasi:** 01:11:02. **Bukatu:** 01:14:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak
- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:

Garai batean, astean 3 pezeta irabazten zituzten; orduan, zineak pezeta bat balio zuen. Egun batean, Villabonara idi-apustuak ikustera trenez joan zirenekoa kontatzen du.

17. Idi-apustu batean izandako iskanbila

- **Erref:** AND-072/042
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 01:14:14. **Bukatu:** 01:15:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:

Idi-apustu batean tongo izan omen zen; eta, horregatik, bertan behera utzi zituzten idi-apustuak. Iskanbila handia izan zen orduan.

18. 1956ko izozte handia

- **Erref:** AND-072/049
- **Iraupena:** 0:03:12. **Hasi:** 01:30:04. **Bukatu:** 01:33:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

Urte batean, otsail osoan egin zuen elurra: 14-15 gradu 0 azpitik. Izozte handia izan zen hura; eta baratzekeko jenero guztia galdu zuen. Orduko komeriak aipatzen ditu.

19. Izozte handia bukatu zenekoa

- **Erref:** AND-072/050
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 01:33:16. **Bukatu:** 01:34:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

1956ko izozte handia bukatu zenekoa gogoan du.

20. Izozte handiaren ondorio larriak

- **Erref:** AND-072/051
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 01:34:18. **Bukatu:** 01:36:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

1956ko izozte handia izan zen garaian, lanean zebiltzan, eta hotzak akabatzen egoten ziren. Gizon bat hil egin zen garai hartan, estropezu egin eta zutitu ezinik, izoztu egin baitzen. Berotzeko lanak izaten zituzten orduan.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-06-08

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com